

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ҐЕНДЕРНИХ АСПЕКТІВ СОЦІАЛЬНОГО ВИКЛЮЧЕННЯ ТА СТАВЛЕННЯ ДО НИХ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Україна, адаптуючись до суспільних трансформацій, зумовлених глобалізаційними процесами сучасності, прямує до подальшої демократизації суспільства, однією зі складових якої є рівні права чоловіків і жінок. Маючи законодавче підґрунтя щодо забезпечення ґендерної рівноваги, дослідження вказують на наявність ґендерних аспектів соціального виключення в Україні. У витоків ґендерного дисбалансу часто стоять стереотипи, що формуються в усіх сферах життя. Молодь як суб'єкт соціалізації є вразливою для сприйняття цих стереотипів. Саме на неї покладаються сподівання щодо подальшої побудови України як європейської демократичної держави. Проведене дослідження дало статистичне підтвердження розуміння молоддю наявності ґендерних аспектів соціального виключення в Україні. Усвідомлення ґендерних аспектів соціальних викривлень є підґрунтям до подальшого здійснення змін в напрямку становлення ґендерної рівноваги.

Ключові слова: ґендер; соціальне виключення; ґендерні стереотипи; ґендерна нерівність; ґендерний баланс.

Постановка проблеми. Вивчення ґендерних відносин займає вагомe місце в соціологічних дослідженнях, віддзеркалюючи динаміку змін у суспільному житті.

Термін «ґендер» використовується для характеристики психологічних, соціальних та культурних відмінностей у поведінці чоловіків і жінок [4, с. 119].

Поняття «соціальне виключення» пов'язано з проблемою нерівних можливостей певних груп населення в суспільстві (інвалідів, людей похилого віку, національних меншин та ін.). Також до детермінант нерівних можливостей відносять ґендерну нерівність, що має прояв у доступі до структур влади, сфер зайнятості, доходу і власності чоловіків і жінок.

Характеризуючи ґендерні аспекти соціального виключення в нашій країні, потрібно звернутися до державних соціальних гарантій і законодавства України, згідно з якими визнано «рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у житті суспільства» [7, с. 56]. Проте реалії життя не завжди відповідають цьому закону. За умов майже повної відсутності ґендерних відмінностей в освітньому рівні населення України спостерігаються значні викривлення в сфері зайнятості, у прийнятті політичних та суспільно значимих рішень, у доступі до ресурсів, навіть у приватному житті [10, с. 296]. Стереотипи,

що переважною мірою на підсвідомому рівні фактично закріплюють природне позитивне ставлення до ґендерних аспектів соціального виключення, часто формуються засобами масової інформації. Молодь (населення віком до 35 років) є найбільш вразливою щодо сприйняття цих стереотипів і маніпулювання ними, тому усвідомлення нею специфіки ґендерних аспектів соціального виключення надасть можливість для подолання негативних проявів. Саме на молодь як на майбутню країну покладаються сподівання щодо подальшої побудови України як європейської демократичної держави, заснованої на рівних правах чоловіків і жінок у суспільстві. Тому досліджувана нами проблема є надзвичайно актуальною на сьогодні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Термін «ґендер» детально розглядає англійський соціолог Е.Ґіденс, проте він досліджує його особливості сприйняття в світі, не аналізуючи специфіку прояву в кожній країні [4]. Ґендерні аспекти соціального виключення в різних сферах суспільного життя України досліджені Е.Лібановою та колективом авторів [10, с. 296–317], але ними не висвітлюються особливості їх сприйняття і усвідомлення українською молоддю. Ґрунтовно проаналізували ґендерні стереотипи та ставлення до них суспільства Ю.Саєнко, М.Васильчук, Л.Амджадін, Г.Герасименко та ін. [3], однак вони зосеред-

жувались на динаміці поглядів чоловіків і жінок України, не виділяючи молодь окремою віковою групою. Значна кількість статистичної інформації і висновків щодо проявів гендерних аспектів соціального виключення у вищій освіті нашої країни представлена роботою І.Когут [8]. Специфіку поглядів молоді на різні аспекти життя у соціумі висвітлює С.Ничипоренко [11], тоді як аналіз гендерних аспектів соціального виключення не надається. Гендерні дослідження різних сфер життєдіяльності українського суспільства здійснені такими науковцями, як Р.Ануфрієва, О.Балакірева, О.Бойко, О.Волкова, В.Довженко, О.Забужко, О.Іваненко, К.Карпенко, Н.Лавріненко, О.Макарова, І.Мироненко, М.Скорик, В.Фесенко та ін. Проте всі вони тільки частково тією або іншою мірою торкаються деяких аспектів досліджуваної нами проблеми, тоді як комплексний аналіз особливостей прояву гендерних аспектів соціального виключення та ставлення до них української молоді є відсутнім.

Метою статті є виявлення сучасних тенденцій щодо поглядів української молоді на гендерні аспекти соціального виключення і пошук можливості надання практичних рекомендацій для подолання негативних проявів і стереотипів щодо досліджуваної проблеми.

Основні результати дослідження. Гендерні аспекти соціального виключення в Україні переважною мірою мають прояв у доступі до структур влади, сфер зайнятості, доходу і власності чоловіків і жінок.

Сфера політичних і суспільно значимих рішень охоплює політичну систему суспільства і управління (не тільки державного, а й вищі щаблі управління комерційних організацій), проте жінки переважно залишаються за її межами, не зважаючи на те, що їх рівноправна участь є вимогою елементарної справедливості і демократії, умовою сталого розвитку суспільства. Хоч Україні властивий високий освітній і професійний потенціал жінок (серед усіх країн світу рівень освіти українських жінок визнаний дуже високим, його індекс становить – 1.000 – це максимальне значення, а 91,5 % дорослих жінок мають як мінімум середню освіту [1, 12]) та наявність законодавства, що проголошує гендерну рівність, реальне представництво жінок у складі Верховної Ради України за часи незалежності впродовж років залишається дуже низьким. Якщо за часів СРСР жінки стабільно складали понад 30 % депутатів Верховної Ради завдяки системі штучно встановлених квот, то з моменту здобуття незалежності їх відсоток різко скоротився і мав невисоку динаміку зростання (протягом 199–1993 років чисельність жінок не перевищувала 3 %, у 1998 склала 8,1 %, у 2004 – 5,6 %, 2006–2010 – 8,7 %). Ці показники надзвичайно далекі не тільки від європейських, а й від середньосвітових (за даними Міжпарламентського Союзу станом на 31.05.2009 року середній показник представництва жінок у національних парламентах країн світу становив 18,4 %). За своїми показниками Україна поступилась навіть

окремим ісламським державам з фундаменталістськими традиціями щодо обмеження ролі жінок у суспільстві сферою приватного життя. Так, за даними Міжпарламентського союзу того ж року середній регіональний показник представництва жінок в національних парламентах арабських держав світу склав 9,1 %, перевищуючи відповідний показник України [10, с. 301]. У сьомому скликанні (2012–2014 рр.) депутатські мандати отримали вже 43 жінки, тобто 9,7 % від загальної кількості парламентарів. Не зважаючи на це, позиція нашої країни за участю ролі жінок у політиці з 2006 до 2013 року різко знизилась з 97 до 119 місця (зі 136 місць), що вказує на різке падіння показників України за глобальним гендерним індексом [1].

Проаналізувати гендерний склад високопосадовців комерційних організацій України важко за умов відсутності відповідних моніторингових, проте статистика вибіркового обстеження і ситуативних досліджень населення, проведених Держкомстатом України показує, що частка жінок на вищих управлінських посадах в промисловості не перевищує 20 %, у сільському господарстві – 9,5 %. У невиробничих галузях економіки (навіть у роздрібній торгівлі, готельному та ресторанному бізнесі) частка жінок на вищих керівних посадах не перевищує 25 %. Переважна більшість жінок зосереджена на нижчих сходинках службової ієрархії. Наприклад, на державній службі на посадах нижчого рівня їх 79,4 %, тоді як із просуванням до управлінських посад спостерігається скорочення до 14,6 % [10, с. 303]. Тобто амплітуда висхідної соціальної мобільності для жінок є надзвичайно вузькою, оскільки чим вища посада, тим менший до неї доступ.

Розбіжність у заробітній платі чоловіків і жінок часто зумовлена дискримінаційною практикою на ринку праці, проявом якої є нарахування більших премій, надбавок до заробітної плати, надання бонусів чоловікам, а також від початку призначення різної заробітної плати при наймі на однакові посади на підприємствах приватної форми власності, не зважаючи на однаковий рівень освіти і досвід роботи чоловіків і жінок. Дані вибіркового обстеження українських домогосподарств стверджують, що середні доходи жінок від підприємницької діяльності протягом останніх десяти років складають із незначними коливаннями приблизно 34,3 % відповідної статті доходів чоловіків, а середні доходи самостійної трудової діяльності жінок – відповідно 39,5 % чоловічого показника [10, с. 313].

Підсумовуючи загальні характеристики гендерних аспектів соціального виключення, слід зазначити, що на 2013 рік за індексом гендерної нерівності Україна посіла 61 місце серед 149 країн. Наприклад, Казахстан і Російська Федерація відповідно зайняли 59 та 52 позиції. Щодо даних рейтингу гендерної рівності The Global Gender Gap Report 2014, опублікованих Всесвітнім економічним форумом і представленим 142 країнами світу, перше

місце посіла Ісландія, тоді як Україна розташувалась на 56-му місці, випередивши Росію (75) та Польщу (57), поступившись Білорусі (32) і Молдові (25). Це дало ОБСЄ підставу дати Україні пораду розширити представництво жінок у політичному процесі [13].

Можна спробувати інтерпретувати гендерні аспекти соціального виключення, звертаючись до особливостей формування менталітету українського народу. Культ жіночої краси, жінки-матері – берегині домашнього затишку і владної господині у своїй родині має певний відбиток у вихованні і соціалізації чоловіків. Українські жінки переважно більшістю виховують своїх синів, намагаючись ізолювати їх від травмувань інституційності, постійно піклуючись і оберігаючи від будь-яких неприємностей. Стереотипи виховання українських жінок зумовлюють вузьку сімейну соціалізацію синів, де їх оточення має бути перевіреним і постійно комфортним. В політиці це проявляється у вигляді кланів, куди входять тільки свої перевірені люди, тоді як доступ «чужинцям» до цієї «сім'ї» закритий. У будь-якій професійній сфері українські чоловіки прагнуть бути більше друзями, ніж конкурентами, де кращим є конформізм, ніж протистояння колективу і статус «білої ворони» [14, с. 656–658]. Не дивно, що доступ жінок до такого дружнього чоловічого сімейного колективу буде закритим, щоб не вносити розлад в його функціонування. Тут пропагується чоловіча корпоративна культура, в якій жінки відіграють лише декоративну роль.

Зазначені у дослідженні прояви гендерних аспектів соціального виключення мають як пряме, так і опосередковане відображення у засобах масової інформації, бо саме вони вважаються одним із основних агентів соціалізації. Інтернет, фільми, телебачення, газети, журнали не тільки наочно, а й на підсвідомому рівні демонструють моделі поведінки чоловіків і жінок в усіх сферах життя. Вони мають відігравати вагомий роль у подоланні гендерної асиметрії, оскільки за умов демократичних перетворень розвиток гармонійного суспільства на правах гендерної рівності є надзвичайно актуальним.

Враховуючи за результатами опитувань українського населення те, що найпопулярніший спосіб проведення ним дозвілля – це перегляд телепередач (77 % у 2002, 87 % у 2007 р. тощо) [3, с. 119], неможливо не розуміти, наскільки сильно впливають засоби масової інформації на свідомість і поведінку людини в суспільстві. Особливо це торкається дітей, підлітків і молоді.

Дослідити аспекти гендерної нерівності, що мають прояв у всіх засобах масової інформації не дозволяють межі нашого дослідження, тому спробуємо схарактеризувати деякі з них.

Реклама несе в собі явний (інформація про товари або послуги) і латентний, прихований зміст (демонстрація ієрархії взаємодії людей у суспільстві тощо). З одного боку дається характеристика чудового миючого засобу, а з іншого показується,

хто має його використовувати. Латентний бік реклами показує, хто повинний в сім'ї і взагалі в суспільстві готувати їжу, поратися по господарству, а хто – приймати стратегічно важливі рішення тощо. Для сучасної реклами є властивим демонстрація жінки як менш компетентної у знаннях і справах. За результатами досліджень на це звертають увагу 42 % експертів-жінок і 21 % експертів-чоловіків [3, с. 25]. Якщо жінка постає у ролі експерта в рекламі – то переважно щодо косметичної продукції, ліків для членів родини, проблем виховання дітей, особливостей ведення домашнього господарства тощо.

Слід констатувати, що сучасні телевізійні програми, фільми, Інтернет – ресурси все більше уваги акцентують на зовнішньому вигляді жінок як запоруці щастя в особистому житті. З екранів телевізорів на латентному рівні постійно проходить ідея: головне для жінки – її дорогий модний і стильний вигляд, що допоможе їй знайти перспективного чоловіка, який забезпечить їй багате і безтурботне існування протягом усього життя. Модельна зовнішність і параметри фігури постають стартовим капіталом для подальшого особистого щастя. На жаль, в Україні такі дослідження не здійснюються, тоді як англійські соціологи виявили, більше 20 % жінок у Британії мають серйозні проблеми з розладом харчування (анорексію, булімію тощо); з тринадцятирічного віку 60 % британських дівчат починають дотримуватись дієти, а серед вісімнадцятирічних таких нараховують вже 80 % [4, с. 150]. На підсвідомому рівні з екранів телевізорів пропагується, що для жінки не мають серйозного значення освіта, компетентність, професійний рівень, кар'єрне зростання, оскільки першочерговим постає зваблення чоловіка, подальше одруження і життя щасливої домогосподарки на його утриманні.

Оскільки метою нашої статті є характеристика поглядів української молоді на гендерні аспекти соціального виключення, студентами Національної академії управління були проведені дослідження, що допомогли виявити певні характеристики. Отримані результати були досягнуті за допомогою опитувань студентами громадської думки і анкетувань молоді. Такі анкетування студенти проводили за місцем проживання (Київ, Чернігів, Черкаси, Житомир, Полтава та ін.), де було опитано 1853 респонденти віком до 35 років.

Студенти у якості дослідників також застосували глибинний дискурс-аналіз щодо гендерної проблематики у засобах масової інформації (аналізували рекламу, фільми, телевізійні програми, журнали, газети тощо) з метою виявлення проявів гендерних аспектів соціального виключення. Окрім того, протягом 2012–2014 років під керівництвом викладача на практичних заняттях з навчальної дисципліни «Соціологія» створювалися фокус-групи (9 груп), в яких брали участь студенти третього курсу різних напрямів спеціальностей.

Результати проведеного дослідження поглядів на визначену проблему мають наступний вигляд.

Опитування молоді показали, що майже половина з них тією чи іншою мірою стикалась з гендерними проблемами соціального виключення. Серед жінок завжди більший відсоток, оскільки значна кількість чоловіків не замислювалась над такими питаннями. Дуже незначний відсоток опитуваних має знайомих жінок, які досягли значних кар'єрних і професійних висот або впливу в суспільстві. Більш детально з відповідями респондентів можна ознайомитись за Таблицею 1.

Певну тривогу викликають результати роботи фокус-груп, що показали сформовані стереотипи серед студентської молоді, згідно з якими привабливість жінки не асоціюється з її професіоналізмом. Натомість особа, яка досягла певних успіхів у кар'єрі, має портрет на зразок керівниці з

радянського фільму «Службовий роман» до її казкового перевтілення. Приблизно 73 % студентів чоловічої статі вважають, що гармонійно поєднати високий професіоналізм з турботами про сімейний затишок для жінки – майже неможлива справа. Дуже часто лунали думки, що жінка-політик не може бути компетентною на рівні з чоловіком у вирішенні професійних питань. Студентки визнали, що їм також імпонує стереотип жінки-моделі, яка має заможного чоловіка, бо таким чином можна забезпечити собі набагато легший життєвий шлях. Розглядаючи проблему фокус-групами більш ґрунтовно, дійшли висновку, що значною мірою такі стереотипи часто навіюють засоби масової інформації (фільми, телевізійні програми, реклама тощо).

Таблиця 1

№ (з/п)	оцінювані запитання	жінки (16-35 років)			чоловіки (16-35 років)		
		так (%)	ні (%)	не знаю (не замислювалась над цим питанням) (%)	так (%)	ні (%)	не знаю (не замислювався над цим питанням) (%)
1.	Чи стикались Ви з проблемами гендерної дискримінації при прийомі на роботу?	32	25	43	14	31	54
2.	Як Ви вважаєте, в нашій країні є розподіл напрямів освіти і сфер професійної діяльності на ті, що вважаються суто чоловічими і суто жіночими?	59	11	30	52	14	34
3.	Чи помічали Ви у житті своїх близьких або знайомих жінок проблеми з просуванням за кар'єрними сходинками, з оплатою праці тощо	48	19	33	20	33	47
4.	Чи є серед ваших знайомих жінки, які досягли визначних успіхів у професійній діяльності і кар'єрних висот?	7	42	51	6	55	29
5.	Як Ви вважаєте, чи є актуальною в Україні проблема гендерної дискримінації?	58	17	25	21	49	30
6.	Чи потрібно українським жінкам активізувати власні зусилля для поліпшення свого становища в суспільстві?	83	7	10	55	19	26
7.	Ви поділяєте думку, що жінка має зосереджувати свої зусилля на сім'ї та побуті, а рівень освіти і кар'єра не мають для неї істотного значення?	32	41	27	57	18	25
8.	Чи помічали Ви у засобах масової інформації нерівне ставлення до чоловіків та жінок?	40	31	29	45	8	47
9.	На вашу думку, чи має жінка більшу частину своїх зусиль спрямовувати на вдосконалення власної зовнішності, не акцентуючи великої уваги на кар'єрі та вдосконаленні професійного рівня?	35	32	33	52	19	29

Дискурс-аналіз гендерної проблематики, здійснений студентами, дав змогу дійти висновків, що гендерні проблеми соціального виключення пере-

важною мірою йдуть в унісон з інформацією, поданою в Інтернеті, у фільмах, телевізійних програмах, рекламі. Натомість дискурс-аналіз вітчизняних

друкованих засобів масової інформації (статей газет, журналів тощо) не показав гендерного викривлення. Навпаки, у більшості друкованих публікацій (69 %) головною героїнею виступає жінка, яка має різні набори позитивних характеристик. Образи жінок у друкованих виданнях є багатогранними і комплексними.

Висновки. Таким чином, державні соціальні гарантії гендерної рівності в Україні не відповідають їх реальному стану, складаючи лише законодавче підґрунтя для подальшої реалізації. Опитування української молоді щодо гендерних аспектів соціального виключення підтверджує поширення гендерної нерівності в українському суспільстві, що полягає у непропорційному представленні жіночої статі на вищих посадах, доступі до прийняття управлінських рішень, різній оплаті праці чоловіків та жінок, існуванні сталих патріархальних стереотипів тощо. Це визнає кожен другий серед опитуваної молоді. Вагоме місце у формуванні стереотипів, що сприяють гендерному викривленню, посідають засоби масової інформації (ЗМІ). Переоцінка таких стереотипів має бути здійснена в усіх сферах життя нашої країни.

Проведене дослідження може бути підґрунтям для реалізації подальших змін в напрямку становлення гендерної рівноваги, де молодь має відігравати не останню роль. Виходячи з результатів дослідження, доцільно для всіх верств населення країни здійснювати системну інформаційно-просвітницьку діяльність з питань гендерної рівності. Потрібно активізувати у засобах масової інформації висвітлення законодавчої бази та ініціатив, що забезпечують в Україні гендерну рівновагу. Необхідно втілювати подальшу розробку системи заходів з підвищення рівня гендерної свідомості керівників в усіх сферах життя на підприємствах усіх форм власності, стимулюючи їх до реалізації засад гендерної рівноваги. Доцільно розробити систему заходів для ЗМІ, спрямовану на встановлення гендерного балансу щодо трансляції їх продукції, запровадити системні дослідження матеріалів ЗМІ стосовно порушення ними гендерної рівноваги, що мають прояв у рекламі, негативних висловлюваннях тощо. Для нашої країни існує потреба у забезпеченні державою механізму фінансування і алгоритмів подальшого впровадження гендерної політики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз гендерного індексу, роль жінок в Україні та світі (сучасний стан та динаміка процесів). Режим доступу: <http://infolight.org.ua/content/analiz-gendernogo-indeksu-rol-zhinok-v-ukrayini-ta-sviti-suchasniy-stan-ta-dinamika-procesiv>.
2. Гендерна дискримінація на ринку праці. Режим доступу: <http://www.hrd.com.ua/index.php/news/642-2012-09-17-08-44-59>
3. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві / Ю.Саєнко, Л.Амджадін, М.Васильчук, Г.Герасименко та ін. – К.: Центр соціальних експертиз Інституту соціології НАН України, 2007. – 144 с.
4. Гіденс Е. Соціологія / Пер. з англ. В.Шовкун, А.Олійник. – К.: Основи, 1999. – 726 с.
5. Добренков В.И., Кравченко А.И. Методы социологического исследования: Учебник. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 768 с.
6. Досвід реалізації місцевих гендерних ініціатив. Країні практики місцевого самоврядування. Збірка 29. – К.: 2014. – 21 с.
7. Закон України від 8.09. 2005 р. № 2866-15 «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – № 52 – 2005. – С.56.
8. Когут І. Чим відрізняються жінки і чоловіки: про гендерну (не)рівність у вищій освіті. Режим доступу: <http://www.cedos.org.ua/uk/discrimination/chym-vidrizniaiutsia-zhinky-i-choloviky-pro-hendernu-ne-rivnist-u-vyshchii-osviti>
9. Людський розвиток в Україні: соціальні та демографічні чинники модернізації національної економіки (колективна монографія) / [Лібанова Е.М., Макарова О.В. та ін.]; за ред. Е.М.Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, 2012. – 320 с.
10. Людський розвиток в Україні: мінімізація соціальних ризиків (колективна науково - аналітична монографія) за ред. Е.М.Лібанової. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, Держкомстат України, 2010. – 496 с.
11. Молодіжна сімейна політика в Україні / Ничипоренко С.В. – Умань: Видавець «Сочінський», 2011. – 217 с.
12. Україна за індексом людського розвитку посіла 83 місце з 187 країн. Режим доступу: <http://time-ua.com/novini/ukraina-i-svit/3205-proon-ukrana-za-ndeksom-lyudskogo-rozvitku-posla-83-msce-z-187-kran>
13. У рейтингу гендерної рівності Україна на 56 місці. Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/122408>.
14. Юрій М.Ф. Соціокультурний світ України: Монографія. – Видання 2-ге. – К., Кондор, 2004. – 738 с.

М. В. Рапаєва,

Національна академія управління, г. Київ, Україна

ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ ГЕНДЕРНЫХ АСПЕКТОВ СОЦИАЛЬНОГО ИСКЛЮЧЕНИЯ И ОТНОШЕНИЕ К НИМ УКРАИНСКОЙ МОЛОДЕЖИ

Украина, адаптируясь к общественным трансформациям, обусловленным современными процессами глобализации, стремится к дальнейшей демократизации общества, одной из составляющих частей

которой являются равные права мужчин и женщин. Существует обширная законодательная база для обеспечения гендерного равенства, но исследования показывают наличие гендерных аспектов социального исключения в Украине. У истоков гендерного дисбаланса часто стоят стереотипы, формирующиеся во всех сферах жизни. Молодежь как субъект социализации восприимчива к этим стереотипам. Именно на нее полагаются надежды относительно дальнейшего формирования Украины как европейского демократического государства. Проведенное исследование дало статистическое подтверждение понимания молодежью существования гендерных аспектов социального исключения в Украине. Осознание гендерных аспектов социальных искривлений является основой для дальнейшего осуществления изменений в направлении становления гендерного равновесия.

Ключевые слова: гендер; социальное исключение; гендерные стереотипы; гендерное неравенство; гендерный баланс.

M. V. Rapaieva,

National Academy Management, Kyiv, Ukraine

FEATURES OF DISPLAY OF GENDER ASPECTS OF SOCIAL EXCEPTION AND ATTITUDE TOWARD THEM OF THE UKRAINIAN YOUNG PEOPLE

The further processes of democratization of Ukrainian society require the observance of equal rights for men and women. Researchers report that gender aspects of social exception are present in Ukraine of. They show up in employment opportunities for leading positions, in administrative decisions, and stereotypes. There is a sound legislative base in Ukraine that supports equal rights and opportunities for men and women in society. The construction of democratic European society and gender equilibrium depends on young people. The undertaken study showed a realization of gender aspects of social exception in Ukraine that gender stereotypes promote by young people. Mass media influences forming of gender stereotype often. Its work requires a detailed analysis and rethinking. Almost the half of the polled young people felt on the personal experience an existence of gender problems of social exception. Understanding of gender discrimination problems by young people will become a beginning for the practical overcoming of gender disbalance in the future. It is expedient to inform all layers of population about the legislative base and principles of gender equilibrium, to carry out elucidative activity. It is needed to work out a system of events for leaders of all patterns of ownership and stimulate inhibition of gender equilibrium by them. The undertaken study can assist in further realization of the system of events of gender politics.

Keywords: gender; social exception; gender stereotypes; gender inequality; gender balance.

Рецензенти: *Гавеля В. Л., д. філос. н., професор;
Калашнікова Л. В., к. соц. н, доцент.*

© Рапаєва М. В., 2015

Дата надходження статті до редколегії 19.03.2015